

Rigoletto (Giuseppe Verdi)

On passa l'acció

A Itàlia, a la cort del Duc de Màntua, cínic i poderós seductor sense escrúpols. Rigoletto, bufó deforme, afavoreix i aplaudeix les conquestes amoroses del seu amo i es burla sense pietat de les seves víctimes, fins que ell també en serà una d'elles.

Personatges principals

Duc de Màntua

Rigoletto bufó de la cort del duc, geperut

Gilda filla de Rigoletto

Comte Ceprano noble cortesà

Comte Monterone noble cortesà

Borsa i Marullo cortesans

Sparafucile sicari

Maddalena germana prostituta de Sparafucile

Acte primer

Al palau del duc de Màntua se celebra una festa.

El duc confessa al cortesà Matteo Borsa que se sent atret per una bella desconeguda que des de fa tres mesos veu a l'església.

Per altra part, d'entre totes les belles dames que assisteixen a la festa, el duc s'interessa per la comtessa Ceprano i es dedica a festejar-la.

Ella intenta mostrar-se distant, però acaben sortint junts de la festa.

El comte Ceprano, en adonar-se'n, surt a buscar la seva muller.

El bufó Rigoletto es burla d'ell davant de tothom, de manera cruel.

Un cortesà ve amb la notícia que Rigoletto té una amant i decideixen venjar-se de les burles constants del bufó.

La suposada amant és en realitat Gilda, la filla de Rigoletto, una noia ingènua i atractiva, que el seu pare manté amagada per protegir-la dels despietats cortesans.

I és precisament Gilda, la bella desconeguda en qui s'ha fixat el duc els últims tres mesos.

Torna el duc, irritat perquè Ceprano li ha impedit seduir la comtessa.

Rigoletto mostra la seva cara més cínica; ressentit i alhora servil envers els poderosos, suggereix al duc com desfer-se del marit gelós: empresonar-lo, exiliar-lo o tallar-li el cap.

El duc l'adverteix que va massa lluny amb les seves burles i que la còlera que provoca se li pot girar en contra.

La festa s'interromp amb l'arribada del comte Monterone,
la filla del qual ha estat deshonorada pel duc.
El comte maleeix el duc i Rigoletto, que es burla del dolor del pare.
El duc ordena arrestar Monterone.

De camí cap a casa, Rigoletto es troba amb Sparafucile,
un sicari, que li ofereix deslliurar-lo de qualsevol rival
que intenti prendre-li la seva dama.
Li explica que gràcies a la seva atractiva germana,
atrau les víctimes fins casa seva i allí les fa desaparèixer.

En arribar a casa, Rigoletto manté una conversa amb Gilda,
que li expressa preocupació
per conèixer la seva veritable identitat i la del seu pare,
i per saber alguna cosa de la mare morta.
El pare reacciona amb una actitud autoritària
i li ordena que no surti mai al carrer.
Confia la seva filla a Giovanna, la criada.

Rigoletto sent un soroll i surt al carrer a veure si algú els vigila.
El duc que havia seguit Gilda,
aprofita l'ocasió per entrar a la casa
i, després de subornar Giovanna, s'amaga.
Gilda li parla a Giovanna del jove que la segueix a l'església
i li confessa que encara l'estimaria més si fos pobre.

El duc surt de l'amagatall i s'agenolla als peus de Gilda,
mentre li declara que l'estima, fingint que és un pobre estudiant.
Ella també li confessa el seu amor.

El duc se'n va, mentre arriben davant la casa Marullo, Borsa,
Ceprano i altres cortesans armats i emmascarats,
disposats a venjar-se del bufó.
Quan se'l troben, li fan creure que vénen a endur-se
la dona del comte Ceprano, que viu a la casa del costat.

Rigoletto se sent alleujat
en saber que no vénen a buscar la seva filla
i accepta d'ajudar-los.
Li posen una bena als ulls i li fan aguantar l'escala.
El crit de socors de Gilda mentre se l'enduen
fa que Rigoletto s'adoni de la veritat.
Es treu la bena i, desesperat, es lamenta de la seva sort
i que s'hagi acomplert la maledicció de Monterone
del pare humiliat.

Acte segon

En una gran sala del palau veiem el duc, sol,
que ha anat altre cop a la casa de Gilda i l'ha trobada deserta.
Ja sap que és la filla del bufó
i se sent entredit per l'amor innocent de la noia.

Arriben els cortesans i expliquen al duc que han raptat
la que creuen amant de Rigoletto i l'han tancada en una cambra.
El duc manifesta la seva alegria.

Arriba Rigoletto, humiliat i angoixat,
però davant els cortesans simula indiferència i desimboltura,
mentre intenta descobrir on tenen amagada la seva filla.
Els cortesans se'n burlen amb bromes cruels
i es queden sorpresos quan s'assabenten que és la seva filla.

Gilda surt de sobte i es llança als braços del seu pare,
que passa de l'alegria a la vergonya
quan la noia confessa haver estat forçada.
Rigoletto fa marxar els cortesans i jura venjar-se.

Acte tercer

Als afores de Màntua, vora el riu Mincio.
Sparafucile viu en un miserable hostel amb Maddalena,
la seva germana prostituta.

Ha passat un mes i Rigoletto acompanya la seva filla a l'hostal
perquè pugui veure la depravació del duc,
que té una cita amorosa amb Maddalena.
Malgrat tot, Gilda segueix enamorada d'ell.

Rigoletto ha contractat els serveis del sicari per assassinar el duc.
El bufó insta la seva filla a tornar a casa,
disfressar-se d'home i fugir a Verona, on ell l'anirà a trobar.

Rigoletto acorda amb Sparafucile que tornarà a mitjanit
a recollir el cadàver del duc.
Però Maddalena també ha caigut rendida als encants del duc
i vol salvar-lo.
Proposa al seu germà matar Rigoletto, però Sparafucile s'hi nega.
Finalment, decideix matar el primer viatger
que truqui a la porta abans de mitjanit.

Mentrestant, Gilda, disfressada d'home,
ha arribat novament a l'hostal
i ha sentit, horroritzada, la conversa dels germans.
Decidida a sacrificar-se pel seu estimat,
entra a l'hostal i és apunyalada.

Arriba Rigoletto a recollir el cos del seu enemic.
Sparafucile li dóna un sac amb el cadàver
a canvi d'una bossa amb diners i se'n va.
El bufó se sent feliç,
però quan s'acosta al riu per llençar el sac,
sent la veu llunyana del duc.

Pressentint el pitjor, obre el sac i descobreix horroritzat,
la seva filla que, abans de morir,
encara té temps de demanar perdó per ella i pel duc.

Els textos de Lectura Fàcil segueixen
les directrius internacionals de l'IFLA
(International Federation of Library Associations
and Institutions) quant al llenguatge, el contingut
i la forma, a fi que tothom els pugui entendre.
L'Associació Lectura Fàcil ha fet aquesta versió en Lectura Fàcil.